

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

ХАРУН ВІТАЛІЙ МИХАЙЛОВИЧ

ОБЛІК, АУДИТ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ
ПІДПРИЄМСТВА

071 «Облік і оподаткування»

Автореферат
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник: к.е.н., доц. Гнатюк Т.М.

Рецензент: к.е.н., доц. Плєць І.І.

Захист відбудеться «29» червня 2023 р.

Завідувач кафедри

Баланюк І.Ф.

ЗМІСТ

ВСТУП	
Error! Bookmark not defined.	
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	
Error! Bookmark not defined.	
1.1 Облікові аспекти та економічна сутність поняття – «зобов'язання підприємства»	
Error! Bookmark not defined.	
1.2 Підходи до наукової класифікації зобов'язань в обліку, аудиті та економічному аналізі	Error! Bookmark not defined.
1.3 Нормативна регламентація обліку та аудиту зобов'язань	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ «ЗАХІД ПОСУД»	Error! Bookmark not defined.
2.1 Методичні засади первинної реєстрації поточних зобов'язань в бухгалтерському обліку підприємства	Error! Bookmark not defined.
2.2 Особливості синтетичного та аналітичного обліку поточних зобов'язань	Er ror! Bookmark not defined.
2.3 Організаційні підходи до відображення інформації про поточні зобов'язання підприємства в фінансовій звітності	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ АУДИТУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ «ЗАХІД ПОСУД»	Error! Bookmark not defined.
3.1 Прикладні аспекти здійснення аудиту поточних	

зобов'язань.....Error! Bookmark not defined.

3.2 Економічний аналіз поточних зобов'язань, як елемент ефективного управління

підприємством.....Error!

Bookmark not defined.

3.3 Умови впровадження сучасних підходів до удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язання

підприємства.....Error! Bookmark not defined.

ВИСНОВКИ.....Er

ror! Bookmark not defined.

СПИСОК ВИКОРИТАНИХ

ДЖЕРЕЛ.....Error! Bookmark not defined.

ДОДАТКИ

.....Error!

Bookmark not defined.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми: Важливе значення для управління господарською діяльністю суб'єкта господарювання має ефективне управління своїми зобов'язаннями. Інформація про такі зобов'язання формується в системі бухгалтерського обліку. Будь-який об'єкт бухгалтерського обліку, в тому числі зобов'язання, повинен бути визнаний і обґрунтовано оцінений. Питання нарахування відповідальності стає ще більш актуальним, коли загострюється проблема неплатежів. Крім того, при управлінні зобов'язаннями постає проблема їх правильної категоризації, правильного поділу на поточні та довгострокові, оскільки від цього залежить достовірність розрахунку аналітичних показників та правильне їх відображення в системах обліку та звітності. Водночас аудит таких зобов'язань відіграє важливу роль у формуванні надійного інформаційного забезпечення та в управлінні зобов'язаннями. Тому обрана тема дослідження є актуальною.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є дослідження теорії, обліку, аналізу та аудиту поточних зобов'язань, а також розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення методики та організації їх обліку, аналізу та аудиту.

Відповідно до мети поставлено наступні завдання:

- визначити облікові аспекти та економічна сутність поняття – “зобов'язання підприємства”;
- дослідити підходи до наукової класифікації зобов'язань в обліку, аудиті та економічному аналізі;
- описати нормативну регламентація обліку та аудиту зобов'язань;
- з'ясувати методичні засади первинної реєстрації поточних зобов'язань в бухгалтерському обліку підприємства;
- описати особливості синтетичного та аналітичного обліку поточних зобов'язань;

- визначити організаційні підходи то відображення інформації про поточні зобов'язання підприємства в фінансовій звітності;
- описати прикладні аспекти здійснення аудиту поточних зобов'язань ;
- дослідити економічний аналіз поточних зобов'язань, як елемент ефективного управління підприємством;
- визначити умови впровадження сучасних підходів до удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язання підприємства.

Об'єктом дослідження є процеси розрахунку ТОВ «Захід Посуд» з іншими суб'єктами ринку, що характеризують стан та рух поточних зобов'язань і відображаються в системі бухгалтерського обліку.

Предметом дослідження є методика та організація обліку й аналізу поточних зобов'язань.

Методи дослідження Для забезпечення реалізації поставлених цілей у роботі застосовано такі економічні методи дослідження: теоретичне узагальнення, дедуктивна індукція, аналітичний синтез – для виявлення сутності боргу як облікової категорії; причинно-наслідковий зв'язок та абстрактна логіка – для вдосконалення класифікації боргу. зобов'язань; моделювання та формалізація - удосконалення основних документів, реєстрів бухгалтерського обліку та фінансової звітності окремих видів зобов'язань; логічне моделювання, системний підхід, аналогія - структурно-логічні схеми розробки послідовності визнання зобов'язань та послідовності їх аналізу; порівняльний аналіз – визначення структури та динаміки корпоративних зобов'язань, детальний, середній, матричний та детермінований факторний аналіз – вивчення впливу заборгованості на фінансову стійкість та платоспроможність фірми.

Практичне значення даної роботи полягає у аналізі поточних зобов'язань ТОВ «Захід Посуд» який дане підприємство може використовувати у своїй діяльності.

Багато праць вчених-економістів присвячено проблемам бухгалтерського обліку та аналізу зобов'язань. Х. Андерсон, Ф. Ф. Бутинець, А. Велш Глен, С. Ф.

Голов, А. М. Герасимович, І. П. Житна, Ю. А. Кузьмінський, Ю. Д. Крупка, М.С.Пушкар, В.С.Рудницький, О. В. Соловйова, В. В. Сопко, П. Я. Комін, С. І. Шкарабан, Г. Шорт Даніель, Гнатюк Т. М.

Структура та обсяг дослідження. Дипломна робота складається зі вступу трьох розділів та висновків. Перший розділ присвячений вивченню теоретичних аспектів поточних зобов'язань. У другому розділі йде мова про методичні підходи до ведення обліку поточних зобов'язань ТОВ «Захід Посуд». У третьому розділі описано методичні підходи до здійснення аудиту та економічного аналізу зобов'язань ТОВ «Захід Посуд». Уся робота узагальнена у висновках. Дипломна робота містить 75 сторінок, 6 рисунків, 13 таблиць та 41 використане джерело.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділ 1 «Теоретичні аспекти обліку поточних зобов'язань» досліджується основні аспекти та економічна суть поняття «зобов'язання підприємства». Також розкриваються основні наукові підходи до класифікації зобов'язань підприємства в обліку, аудиті та економічному аналізу. Можна також розглянути детальну структуру та рівні нормативно-правового регулювання обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язань підприємства. Розкриємо суть кожного нормативного забезпечення та зробимо порівняння цих законодавчих актів.

Зобов'язання не відображається в бухгалтерському обліку на момент підписання договору. Тобто в бухгалтерському обліку відображаються лише ті зобов'язання, що впливають із виконання договорів, а не самі договори. Наприклад, компанія уклала договір на поставку товару. У бухгалтерському обліку потреба в цих товарах і зобов'язання по їх оплаті не відображаються. Бухгалтер може не знати про такі зобов'язання. І тільки після початку дії договору: після першої поставки або оплати (авансового платежу) бухгалтер починає відображати факти господарського життя [3].

Об'єктом аудиту можуть бути зобов'язання компанії. Аудиторська діяльність в Україні є підприємницькою діяльністю. Його розвиток все ще супроводжується деякими проблемами, головним чином його регулювання та правового забезпечення.

Можна вважати, що розвиток аудиторської діяльності розпочався після проголошення незалежної держави. Проте український аудит, хоча він і існує, законодавчо не закріплений [2].

Зобов'язання традиційно оцінюються за сумою коштів, необхідних для погашення боргу, або, в ринкових умовах, за ціною товарів і послуг, які мають бути надані [1].

У розділ 2 «Методичні підходи до ведення обліку поточних зобов'язань «Захід Посуд» ми ознайомимось з підприємством ТОВ «Захід Посуд». Розглянемо детальніше організацію обліку поточних зобов'язань. Ознайомимось з аналітичним та синтетичним обліком поточних зобов'язань на підприємстві ТОВ «Захід Посуд». Також висвітлюємо основні підходи до відображення інформації про поточні зобов'язання підприємства у фінансовій звітності.

Первинна реєстрація поточних зобов'язань є важливим етапом ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Нижче наведені деякі методичні засади, які підприємство використовує при проведенні первинної реєстрації поточних зобов'язань [4].

Для забезпечення правильності та повноти інформації ведеться документообіг, включаючи документи, що підтверджують заборгованість перед контрагентами та працівниками, платіжні доручення, рахунки-фактури та інші документи. Всі документи оформлені правильно та вчасно відображені в бухгалтерському обліку [5].

Оцінка поточних зобов'язань є важливим елементом у фінансовому аналізі підприємства, оскільки дозволяє зробити висновок про його здатність виконувати свої фінансові зобов'язання та розраховуватися з кредиторами, податковими та іншими державними органами, а також з підрядниками та постачальниками [7].

Проведення первинної реєстрації поточних зобов'язань на підприємстві є важливим етапом бухгалтерського обліку. Для успішної реєстрації та контролю зобов'язань підприємство "Захід Посуд" використовує методичні засади, які включають розробку облікової політики, організацію документообігу, відображення у бухгалтерському обліку, перевірку та звірку даних, зберігання документів та аналіз зобов'язань.

Дотримання цих засад допомагає забезпечити точність та ефективність бухгалтерського обліку поточних зобов'язань, а також контролювати стан фінансової стійкості підприємства [6].

Розділ 3 «Методичні підходи до здійснення аудиту та економічного аналізу зобов'язань «Захід Посуд» присвячується основним аспектам аудиту поточних зобов'язань на підприємстві. Розраховуємо показники економічного аналізу, що стосуються фінансового стану підприємства та визначають фінансову стійкість ТОВ «Захід Посуд» на ринку конкуренції. Запропоновано умови впровадження сучасних підходів до удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язань підприємства.

Аудит поточних зобов'язань є важливим елементом фінансового аудиту компанії. Прикладні аспекти здійснення такого аудиту можуть включати наступне:

1. Оцінка систем внутрішнього контролю: Аудитор повинен оцінити системи внутрішнього контролю, які компанія використовує для управління своїми поточними зобов'язаннями.

2. Оцінка ризиків та недоліків: Аудитор повинен оцінити ризики та недоліки, пов'язані з поточними зобов'язаннями компанії.

3. Оцінка обсягу та правильності зобов'язань: Аудитор повинен оцінити обсяг та правильність поточних зобов'язань, включаючи кредити, заборгованості перед постачальниками та інші.

4. Оцінка звітності та документації: Аудитор повинен оцінити звітність та документацію, які компанія зберігає щодо своїх поточних зобов'язань.

5. Оцінка відповідності законодавству та стандартам: Аудитор повинен також оцінити відповідність поточних зобов'язань компанії законодавству та стандартам, які встановлені для фінансової звітності.

6. Аналіз фінансових ризиків: Аудитор повинен також проаналізувати фінансові ризики, пов'язані з поточними зобов'язаннями компанії, наприклад, ризики валютних курсів, процентних ставок та кредитних ризиків.

7. Узагальнення результатів: Після здійснення всіх необхідних оцінок та перевірок, аудитор повинен зробити висновок щодо правильності та повноти звітності компанії щодо її поточних зобов'язань. Висновки аудитора [8].

ВИСНОВКИ

Економічний аналіз поточних зобов'язань є важливим інструментом для ефективного управління фінансами на підприємстві. Він дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства, виявити ризики та прийняти обґрунтовані рішення.

Аналіз поточних зобов'язань допомагає виявляти ризики та забезпечувати фінансову стійкість підприємства. Це важливо для забезпечення ліквідності, здатності погашати зобов'язання вчасно та запобігання фінансовим проблемам.

Впровадження сучасних підходів до удосконалення обліку, аудиту та економічного аналізу поточних зобов'язань вимагає наявності компетентного персоналу та системи внутрішнього контролю. Кваліфікований персонал забезпечує правильне використання інструментів та аналітичних методів, а система контролю гарантує достовірність та надійність фінансової інформації.

Враховуючи ці висновки, підприємство ТОВ "Захід Посуд" може успішно вдосконалити облік, аудит та економічний аналіз поточних зобов'язань, що сприятиме покращенню фінансового управління, зменшенню ризиків та досягненню фінансової стійкості.

Для розширення бізнесу підприємство може залучати зовнішні джерела фінансування. Такі джерела включають банківські кредити, авансові платежі, кошти з розподілу національного доходу і несплачені зобов'язання постачальникам та кредиторам. Отримання коштів із зовнішніх джерел дозволяє розширити підприємницьку діяльність, збільшити прибутковість та самозростання власного капіталу.

Для ефективного управління зобов'язаннями підприємства важливо правильно оцінювати їх сутність і структуру. Зобов'язання можна оцінювати за такими методами: первісна вартість, поточна вартість, сума погашення і поточне значення.

Звіт за 2021 рік свідчить про позитивні зміни в структурі поточних зобов'язань підприємства «Захід Посуд». За допомогою синтетичного аналізу вдається виявити загальну картину зобов'язань та їх зміни з початку до кінця

періоду. Зменшення короткострокових кредитів банків та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги свідчать про ефективне управління фінансами підприємства.

На основі аналізу даних звіту за 2022 рік про поточні зобов'язання підприємства «Захід Посуд» можна зробити наступні висновки.

Підприємство не має довгострокових зобов'язань у звітному періоді. Заборгованість за товари, роботи, послуги становить від 4 685,8 до 5 230,2 тис. грн. Зменшення заборгованості свідчить про успішне виконання зобов'язань перед постачальниками. Розрахунки з бюджетом становлять від -108,8 до -176,8 тис. грн., а з податку на прибуток -34,6 до -54,5 тис. грн. Від'ємні значення свідчать про погашення заборгованості перед бюджетом. Підприємство не має заборгованості щодо розрахунків зі страхування. Заборгованість з оплати праці становить 0,9 тис. грн., що є незначною сумою. Інші поточні зобов'язання складають від 3 500,0 до 3 500,0 тис. грн. Загальна поточна заборгованість за розділом III становить від 8 570,5 до 15 907,0 тис. грн.

Отже, загальна картина поточних зобов'язань підприємства «Захід Посуд» за 2022 рік показує наявність певної заборгованості перед постачальниками, незначні зобов'язання перед бюджетом та працівниками, а також інші поточні зобов'язання. Ці показники вимагають додаткового аналізу та розгляду для зрозуміння їх природи та впливу на фінансовий стан підприємства.

СПИСОК ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф. Ф. "Бухгалтерський фінансовий облік" -Житомир: Рута, 2001.
2. Бутинець Ф. Ф., Івахненко С. В., Давидюк Т. В., Шахрайчук Т. В. "Інформаційні системи бухгалтерського обліку"- Житомир: Рута, 2002.
3. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку. — Житомир: ЖІТІ,1999. Житомирська наукова бухгалтерська школа Франца Бутинця
4. Герасимович А. М. Методичні засади до організації обліку банківських інновацій / А. М. Герасимович, Н. А. Морозова-Герасимович // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. - 2016. - Вип. 1. - С. 31-37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2016_1_7
5. Герасимович А.М., Лазаришин І.Д., Литвин Б.М., Мних Є.В. "Аудит: підходи і методи"
6. Голов С. Ретроспективний погляд на реформування бухгалтерського обліку в Україні. Антиміфологія.. Бухгалтерський облік і аудит, 5 - 10, 10 - 19, 2005.
7. Житна І. П. Методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств / І. П. Житна, О. В. Єфременко // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2010. - Вип. 4. - С. 204-210. – URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei_2010_4_36
8. Комін П.Я., Рудницький В.С., Соловйова О.В. «Основи фінансового обліку»
9. Shkromyda, V. V., Shkromyda, N. Y., & Gnatyuk, T. M. (2022). Integrated reporting in the context of information provision of key stakeholders. The actual problems of regional economic development, 2(18), 23-30.

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті
імені Василя Стефаника

Науковий керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Рецензент: _____

(науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Захист відбудеться «__» _____ 20 __ р.

Завідувач кафедри _____

_____ (підпис) (ім'я та прізвище)